

JUDON

J. B. Molière

DON JUAN

Divadlo Na zábradlí

Překlad:
Jaroslav Konečný

Umělecký ředitel: dr. Vladimír Vodička
Režie: Jan Grossman
Scéna: Ivo Žídek
Kostýmy: Irena Greifová

Divadelní scénář:
Jan Grossman

Osoby a obsazení:

Juan: Jiří Bartoška
Sganarell: Ondřej Pavelka
Elvíra: Jana Preissová
Gusmann: Zdeněk Dušek
Carlos: Jan Přeučil
Alonso: Vladimír Dlouhý
Luis: Vlastimil Bedrna
Klára: Zuzana Bydžovská
Markéta: Tereza Brodská
Filip: Pavel Zedníček
Neděla: Oldřich Vlach
Chudák: František Husák
Rváči: Karel Novák, Karel Stolař
a posluchači DAMU

Hudba: Carl Orff
Pohybová spolupráce: Zdenka Kratochvílová
a Karel Basák

Fonetická spolupráce: Zdena Palková

Asistentka režie: Stanislava Tomšovská

Napověda: Jana Kopecká

Inspice: Karel Stolař

Šéf výroby: Miroslav Stibr

Zvuk: Vladimír Vachala

Světla: Mojmír Rataj

Maskérka: Anďela Miková

Vedoucí kostymérny: Olga Dvořáková

první
verze
obsazení

Molière

DON JUAN

Divadlo Na zábradlí

Překlad:
Jaroslav Konečný

Režie: Jan Grossman
Scéna: Ivo Žídek
Kostýmy: Irena Greifová

Divadelní scénář:
Jan Grossman

Osoby a obsazení:

Juan: Jan Novotný
Sganarell: Ondřej Pavelka
Elvíra: Marie Málková
Gusmann: Petr Pospíchal
Carlos: Jan Přeučil
Alonso: Miloš Mejzlík
Luis: Leoš Suchařípa
Klára: Zuzana Stivínová
Markéta: Eva Salzmannová
Filip: Jan Hrušínský
Neděla: Vlastimil Bedrna
Chudák: Vladimír Marek
Rváči

Hudba: Carl Orff
Pohybová spolupráce: Zdenka Kratochvílová
a Karel Basák

Asistentka režie: Terezie Pokorná
Text sleduje: Jana Kopecká
Představení řídí: Stanislava Tomšovská
Šéf výroby: Jan Malaska
Zvuk: Petr Pavelec
Světla: František Dámeč
Maskérka: Anděla Miková a Irena Drahokoupilová
Kostýmy vyrobeny pod dohledem J. Veselé

*dvakrát
verze
připojení*

Dvacet dva poznámek k Juanovi

- 1/ Molière, aneb Jean Baptiste Poquelin /1622—1673/, jedenapadesátiletý, podlomen chorobou a intenzívní činností, umírá po třetím představení své hry Zdravý nemocný. Král mu zakázal hrát Tartuffa. Později mu král Tartuffa opět dovolil.
/Příruční slovník naučný/
-
- 2/ Jednoho večera, asi před šesti lety, uváděla televize divadelní inscenaci hry Bulgakova. Na obrazovce se objevil Molière-Poquelin a volal: Král mi dovolí Tartuffa. Za pět minut telefonoval můj tehdejší režisér: Nepovolili mi hrát Tartuffa. Ztrnul jsem, to si právě podala ruku staletí.
/K. S./
-
- 3/ Don Juan /1665/
-
- 4/ Don Juan si zvolil, nechce být ničím. Jde mu o jediné: Jasně vidět.
/Albert Camus/
-
- 5/ ...a pak tam seškrab ještě horší slotu
vřed z rakoviny, otok zpuchlých vén
a konec konců vraz tam z čankru šlem
a též, to bordelů díím zákazníkům
vodu, jež zbyla z jisté lázně žen
a škvař v tom jazyky svých klevetníků...
/François Villon/
-

Dvacet dva poznámek k Juanovi

- 6/ Jen to mi nesporné, co píno stínů:
kde světlý den, tam cestu sotva znám
kde průzračnost, tam výkladem se minu...
/François Villon)
-
- 7/ Považoval by za správné, kdyby byl potrestán. Taková
jsou pravidla hry. A Juanova šlechtnost se projevuje
právě v tom, že tato pravidla přijal. Ví ale, že má
pravdu a že nemůže jít o trest. Osud není trest.
/Albert Camus/
-
- 8/ Svět je nám pořád protikladem domova. Jako by v nás
stále vězel dudák Švanda, který sice zaujal ke světu
zdravé stanovisko /Tady zůstanu, kdo mě potřebuje,
však on mě najde!/, ale v podstatě je zaujal dřív, než
stačil svět poznat. Navzdory putování až do země
ideálního slohu viděl Švanda svět velice letmo. To
„živé kolotání světa“ a jeho „divou tíseň“, jak nám je
Tyl slibuje předvést, působí dojmem dramatu povážlivě
mdlého, předem smluveného a zrežírovaného, svět je
tu jen proto, aby se ukázalo, jak z něho zpátky. Připomíná
hrůzyplné líčení světa za humny, jak se jím straší
děti, aby se tam samy nepouštěly.
- Je to pořád svět, jak ho vidí poddaný, který ohro-
meně smeká před panským kočárem, ale sotva kočár
zmizí z dohledu, zahrozí sukovicí, nasadí si furiantsky
čapku a zamíří do hospody, aby se odreagoval satiric-
kým popěvkem.
- Je to pořád svět, jak ho vidí sedláček, když tajně
nakukuje do oken zámku, kde se povyráží vrchnost:
„U klavíru slečna sedí, do francouzské knihy hledí, na

Dvacet dva poznámek k Juanovi

vídeňské jezdí bály, ve Švejcářích slejzá skály, domovem je tu i tam.“

Ale svět není cizina. A světovost není záležitost šikovného exportu. Světovost je dána intenzitou, jakou dovedu svoji zkušenost, získanou třeba na nejmenším prostoru a v nejkratším čase, „ted“ a „zde“, prohloubit v zkušenost rozhodující a obecně lidskou. Klást otázky a ne je přijímat, jen na tom záleží.

/Jan Grossman/

- 9/ Že si Molière uchoval tvůrčí svobodu i jako ředitel královské divadelní skupiny, je jasno i z toho, že se zdaleka nepodřídil estetickým normám doby, které chápaly i umění jako utvrzovatele státního absolutismu. Tato služebnost umění nebyla Molièrovi přijatelná.

/František Götz/

- 10/ Don Juan: ... už je tu nuda ...
-

- 11/ „Nikoli, hlupáci, kniha není polévkou, román není párem bot, sonet není stříkačkou, drama není železnici, z metonymie se nedá udělat bavlněná čepice.“

Takto se rozhorlil francouzský básník už před sto lety. Ale poslechněme si obdobu sovětského spisovatele z třicátých let. „Vezmeme-li samovar za nohy, můžeme jím zatloukat hřebíky, ale není to jeho pravé poslání. Viděl jsem válku a sám jsem topil v kamnech piánem, pálii jsem na ohništích koberce, polévaje je postním olejem. Nyní topím v kamnech knihami.“

Dvacet dva poznámek k Juanovi

Znám zákony války a chápu, jestliže transformovala věci podle svého. Avšak nelze se dívat na samovar z hlediska výhodnějšího zatloukání hřebíků nebo psát knihy tak, aby lépe hořely. Válka, nouze, transformuje věci podle svého, na starou věc se dívá jako na pouhý materiál, a to je hrozné, leč poctivé. Ale změnit poslání věcí, otvírat lžičkou dveře, holit se šídlem a ujišťovat pak, že je vše v pořádku, to není poctivé.“

/V. Šklovskij/

12/ Vidím Dona Juana v cele španělského kláštera, ztraceného v horách. A pokud se na něco dívá, nejsou to přeludy bývalých lásek. Úzkou a oslňující štěrbinou pohlíží snad na mlčenlivou španělskou rovinu, na velkolepou a bezhlesou zem, v níž znovu nalézá sám sebe. Ano, u tohoto melancholického obrazu musíme zůstat. Poslední chvíle, kterou očekával, ale po níž netoužil, ta poslední chvíle je hodna opovržení.

/Albert Camus/

13/ Sganarell: ...povídám, co je s mým platem?

14/ Umění, orientované společensky aktivně, může sehrát důležitou roli. Ne ilustrací toho či onoho poznatku, ne reprodukcí praktického návodu, ale diagnosou. Řeší problematiku tím, že ji analyzuje, obnažuje a demonstuje tak, aby nutnost řešení vyprovokovalo: neboť řešení není ve formulce a receptu, ale v neustálém hledání řešení.

/Jan Grossman/

Dvacet dva poznámek k Juanovi

-
- 15/ Sganarell: Tohle jste pane neměl.
Juan: Co jsem neměl?
-
- 16/ Viz příloha.
-
- 17/ „A nakonec jsem ti dala lásku!“ volá jedna z žen. Máme se divit, že se jí Don Juan směje? „Nakonec? Nikoliv, ještě jednou,“ říká.
/Albert Camus/
-
- 18/ Ale především věřím, že komtur toho večera nepřišel a když minula půlnoc, pocítil ten bezbožník hroznou hořkost těch, kdo mají pravdu.
/Albert Camus/
-
- 19/ ...mně při zábavě oddech není dopřán...
/François Villon/
-
- 20/ Nevěřit hlubokému smyslu věcí je absurdnímu člověku vlastní. Don Juan nemyslí na to, aby ženy sbíral. Potřebuje mnoho žen a jimi vyčerpává své životní možnosti. Sbírat znamená umět žít ve své minulosti. Don Juan odmítá lítost, tu jinou formu naděje. Neumí se dívat na podobizny.
/Albert Camus/
-

Dvacet dva poznámek k Juanovi

21/ Juan: Věřím, že dvě a dvě jsou čtyři a čtyři a čtyři osm.

22/ Juan: Ale i při tak jednoduchém sčítání jsme, jak vidím, zabloudili.

Když se spisovateli daří zvláště příznivě, vznikne mu postava, která se tak či onak dotýká nejtajemnějších základů lidské existence, která ty základy svým jassem ozřejmuje, aniž by je dále vysvětlila: ano, ozřejmit a nevysvětlit, v tomto protimluvu tají se smysl autorovy geniality a v tomto protimluvu také kotví naše čtenářské znepokojení ...Hamlet, Oidipus, Don Quijote, Josef K., Josef Švejk. Jako v nekonečně obsažné disketě skrývá se v nich nejobsáhlejší zpráva o lidském rodu: tyto postavy nás provázejí po staletí, abychom v nich nacházeli i nenacházeli, co se chceme dovědět. Don Juan, Don Giovanni, Don Chuan, česky snad Pan Jan? Vstoupil snad do všech jazyků světa. Miloval prý milión žen. Smál se Bohu. Byl potrestán.
/K. Steigerwald/
